

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

commissie van redactie

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

DE WAARHEID MOET BLIJKEN

Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zo liegen wij en doen de waarheid niet.

1 Joh. 1 : 6

Indien wij zeggen..... De tong van een mens is een klein lid. Het is een wonderlijk instrument. Hij kan daar ontzaglijk veel mee zeggen. Doorgaans geeft de mens zich weinig of geen rekenschap van hetgeen hij zegt. En toch is dat van zo ontzaglijk grote betekenis. Voor de samenleving: Want een zacht woord keert de grimmigheid af en een hard woord doet de toorn oprijzen. Voor de eeuwigheid: Want van elk ijdel woord zal de mens eenmaal rekenschap moeten afleggen.

Ik kan met mijn tong de waarheid zeggen. Ik kan met diezelfde tong de leugen zeggen, hem zó zeggen, dat het door een ander nog als waarheid wordt aangenomen. Deze gedachte ligt ook aan onze tekst ten grondslag. Men kan zeggen, dat men gemeenschap met God heeft. Dat is een groot zeggen. Want dat onderstelt een wonder. Van nature toch heeft de mens geen gemeenschap met God. Hij zit van nature vast aan de eerste Adam, die van God is afgefallen, die de duivel is toegefallen. Daar heeft de mens gemeenschap mee. Daar gaat hij mee om, daardoor laat hij zich leiden. Zal men ooit gemeenschap met God krijgen, dan moet de mens van dood worden levend gemaakt. Dan moet hij gehaald worden uit het rijk der duisternis om een plaats te ontvangen in het Koninkrijk van Gods heerlijk en wonderbaar licht. Dan moet hij van de gemeenschap met de boze worden gebracht tot de gemeenschap met God. Tot het ware geloof in God. Want alleen door het ware geloof zal men in gemeenschap met God kunnen leven. Nu kan men zeggen, dat men gemeenschap met God heeft. Dat men dus wederom geboren is, dat men een kind van God is. Dat klinkt geweldig. Dat wekt bij velen ontzag. Daardoor wordt men door deze en gene met achting aangezien. Doch de grote vraag is: Is het waarheid? Dat moet uiteindelijk blijken. Johannes, de apostel der liefde, was geen theoreticus, maar een praktikus. In dezelfde geest als Jacobus, die zeide: Toon mij uw geloof uit uw werken.

Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zo liegen wij en doen de waarheid niet.

Velen die zeggen, dat ze gemeenschap met Hem hebben, wandelen in de duisternis. De duisternis nu is niet uit God. Die is enkel licht en gans geen duisternis is in Hem. De duisternis behoort bij de vorst der duisternis, dat is de satan. In de duisternis wandelen, dat is dus zijn wil doen, daarin vermaak hebben. Die zegt dat hij in het licht is, en zijn broeder haat,

die is in de duisternis tot nu toe, 1 Joh. 2 : 9. In de duisternis wandelen is dus de geboden des Heeren niet betrachten. De eerste tafel niet, die de verhouding tot God regelt. Ook de tweede tafel niet, die de verhouding tot de naaste regelt. „Uw gebod is zeer wijd”.

Ieder geve hier acht op zichzelf. Het gaat op een eeuwigheid aan. De waarheid van ons „zeggen” moet blijken. Het moet openbaar komen niet in onze woorden, maar in ons leven. Is dat niet het geval, dan liegen wij en doen de waarheid niet. We beliegen dan een ander. Misschien ook onszelf, als we op valse gronden menen, dat het met ons in orde is. Doch we kunnen God, Die de Kenner der harten is en de Proever der nieren, niet beliegen. Hij doorgrondt en kent ons op de volmaaktste wijze. Hij oordeelt niet naar onze woorden. Ook niet naar onze vrome woorden, maar naar ons leven. Is ons leven met onze vrome woorden in strijd, dan zullen die woorden ons gericht en verdoemenis nog des te zwaarder maken.

In de duisternis wandelen. Dat is nog iets anders dan in duisternis vallen. Men kan als een kind van God vallen. Daardoor in duisternis terecht komen. De Bijbel levert daar vele voorbeelden van. Doch bij de echte kinderen Gods heeft dit altijd smart tot gevolg. Zij krijgen over hun vallen berouw. Doen daar oprecht belijdenis van. De zodanigen worden hun zonden vergeven. Want die zijn zonden belijdt en laat, die zal vergiffenis ontvangen. Wat al twijfelingen kunnen er echter in de dagen der duisternis in de ziel opkomen. Wat al bestrijdingen kunnen er dan van binnen zijn. Zou het bij mij wel echt zijn? Ik vrees, dat ik nog alles mis en dat het werk geen

VAN DE ADMINISTRATIE

Verschillende kwitanties van de 2e jaargang kreeg ik retour, met de mededeling van de P.T.T. bij de 2e aanbidding geen gehoor, of zal nog gegireerd worden. Mag ik bij deze hun, die hieronder begrepen zijn, thans vriendelijk verzoeken, spoedig mij het verschuldigde abonnementsgeld toe te zenden? Laat nu niemand achterblijven, maar even de moeite nemen dit in orde te maken. Bij voorbaat mijn dank. Aan giften en overbetalingen werd weer ontvangen f 109,50, ook daarvoor blijven wij zeer erkentelijk en onze kas blijven wij bij den voortduur bij u aanbevelen. Hun, die mij proefadressen toezonden, verzoe ik vriendelijk, als het mogelijk is, persoonlijk contact met hen op te nemen, dat heeft altijd de beste resultaten. Van de opgave voor nieuwe abonnees namen wij dankbaar kennis. Ons gironummer is 704350, t.n.v. adm. Bewaar het Pand, v. Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn. v.d.L.

Naschrift.

Na een spreekbeurt voor de mannenvereniging te 's Gravenzande ontvingen we ten behoeve van ons blad van deze vereniging een bedrag van f 50,- en van NN aldaar eveneens een bedrag van f 50,-. Deze spontane giften deden ons goed. Zij bemoedigen en sporen aan om met de arbeid voort te gaan en te zoeken ook door middel van de uitgave van dit blad het pand te bewaren, dat de Heere ons heeft toebetroefd. Daarom onze hartelijke dank.

B.

waarheid is. Men is nergens zo bang voor, als voor zelfbedrog.

Daaruit juist blijkt, dat ze kinderen des lichts zijn. Ze zijn door hun vallen in de zonde wel in de duisternis terecht gekomen, maar ze kunnen er niet in leven, ze kunnen er niet in wandelen.

Dezulken mogen zich laten troosten. Zij zullen in de duisternis niet omkomen. Zij zullen eens delen en wandelen in het licht, eeuwiglijk en altoos. Niet terwille van hun berouw of belijden. Ook niet omdat ze twijfelingen gehad hebben en bestrijdingen gekend hebben. Maar terwille van Hem Die Zichzelf „het Licht” kon noemen en in de drie-urige duisternis heeft uitgeroepen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?”

U dan, die gelooft, is Hij dierbaar. Geloof u in Hem? Is Hij u dierbaar? Kunt gij daar amen op zeggen? Zo niet, vrees dan de buitenste duisternis, die eeuwig is. En kom tot het licht, want het is nu nog het heden der genade.

K.a.Z.

Ds. H.C.v.E.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

44.

Voor onze Pelgrim staat het volkomen vast, dat de weg naar Sion loopt en lopen moet door de Vallei van de schaduw des doods. De Borg is door de diepte van de dood heengegaan om het leven en de onverderfelijkheid aan het licht te brengen. Zodat wij bij het van Zijn voetstappen ook de ver van de schaduw des doods leren kennen. Maar door te gaan in de weg van gehoorzaamheid zal de Heere uw licht doen opgaan in de duisternis. Laat deze

belofte in de duisternis uw hart vervrijmoedigen in het smeken tot de Heere om ontferming. Bij het treden in de duisternis was het pad hier ook buitengewoon smal en dat maakte voor de Pelgrim het gaan nog veel bezwaarlijker. Wanneer hij in de duisternis trachtte de gracht aan de ene zijde te ontwijken, dreigde hij aan de andere kant in het moeras te zinken; deed hij zijn best om niet in het moeras te vallen, dan stortte hij bijna in de gracht. Zo ging hij al zuchtend voort, want behalve de gevaren,

daareven genoemd, was het pad hier zo donker, dat, wanneer hij zijn voet oplichtte om voorwaarts te gaan, hij dikwijls niet wist waar hij hem het volgende ogenblik zou neerzetten.

Met de grootste voorzichtigheid is de Pelgrim hier te werk gegaan. Wijkt hij te veel naar rechts dan kan hij verdrinken in de gracht, of naar links, dan kan hij verzinken in de modder. Zodat zijn gang door deze vallei terecht een zware gang genaamd moet worden. Maar laat ons hier letten op de zware gang van de Borg naar Golgotha en naar het kruis en dat kan en dat zal in het gelovig zien op Hem onze gang verlichten om niet te bezwijken.

Ongeveer in het midden van de vallei bespeurt de Pelgrim de mond van de hel, die zich vlak bij de weg bevond. „Wat moet ik nu beginnen?” dacht de Pelgrim; hij zag rook en vlammen in zo hevige mate opstijgen, terwijl de vonken knetterden en de afgrijselijkste geluiden zich deden horen en met zijn zwaard kon hij als krijgsman hier niets uitrusten, zoals tegenover de reus Apollyon. Daarom was hij genoodzaakt het zwaard in de schede te steken en zijn toevlucht te nemen tot het *aanhoudend gebed*.

De verschrikkingen van de hel kunnen door ons niet verdreven worden. Door de Schrift wordt het ons duidelijk betuigd, dat de weg naar Sion loopt door de verschrikkingen van de hel. De Heere doet ter helle nederdalen. En al worden de oprechten door de poorten der hel niet overweldigd, zij komen er toch mee in aanraking. En dat is voor het geestelijk leven noodzakelijk en profijtelijk. Hier wordt het ons steeds duidelijker wat het in heeft bevrijd te worden van dood en duisternis, hel en verdoemenis.

Hier wordt het een roepen tot de Heere: „O Heere, ik smee U, bevrijd mijn ziel!” Zo ging hij geruime tijd voort, terwijl de vlammen naar hem opsloegen. Hij hoorde ook klaagtonen opstijgen en zulke verschrikkelijke geluiden bereikten zijn oor, dat hij menigmaal vreesde in stukken gescheurd of vertreden te zullen worden als modder op de straten. Dit vreselijke gezicht en die akelige geluiden bleven uren lang aanhouden, en eindelijk kwam hij op een plaats, waar 'hem toescheen, als hoorde hij een onzichtbare bende op hem afkomen. Eindelijk bleef hij stil staan om te overdenken wat hem nu te doen stond. Soms kwam de gedachte bij hem op om terug te keren, dan weer meende hij, dat hij reeds meer dan de helft van de weg door de vallei had afgelegd. Ook herinnerde hij zich, dat hij reeds zo menig gevaar was te boven gekomen en dat het misschien nog veel gevaarlijker was terug te keren dan voorwaarts te gaan. Hij besloot het laatste, hoewel het was alsof de vijandelijke bende al nader en nader kwam. Doch toen het scheen alsof ze hem wilden aanvallen, riep hij met een krachtige stem: „Ik zal gaan in de mogendheden des Heeren HEEREN!” In de mogendheden des Heeren, die getuigden van macht en kracht, in de sterkte van het geloof. Christus heeft met Zijn macht en kracht getriomfeerd over dood en hel. Hier mag de Pelgrim vanuit zijn machteloosheid en krachteloosheid door het geloof vertrouwen op de macht en kracht van Christus. Als Paulus zegt: „Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft”, dan trekt hij op in de mogendheden des Heeren. En dat is het nu wat de Pelgrim hier mag betrachten. In het geloof is het altijd een opkomen uit de diepte der onmogelijkheden door te vertrouwen op de mogendheden des Heeren HEEREN.

Eén zaak mag ik vanuit deze zware beproeving niet onvermeld laten, want zij dient tot onderwijzing voor het innerlijk leven. Ik bespeurde, dat de Pelgrim zo van zijn stuk was gebracht, dat hij zijn eigen stem niet meer kende. Ik kwam tot deze ontdekking door het volgende. Juist toen hij zich bij de mond van de brandende afgrond bevond, sloop hem één der boze geesten heimelijk achterna en fluisterde hem een menigte gruwelijke lasteringen in het oor, waarvan de Pelgrim inderdaad meende, dat ze uit zijn eigen binnenste oprezen. Dat veroorzaakte hem meer droefheid dan

iets, wat hem vroeger was overkomen, want de gedachte kwelde hem, dat hij de Heere lasterde. Die hij toch in de grond van zijn hart liefhad. Hij wilde er met kracht tegen strijden, maar vermocht dit niet. Hij had noch het vermogen de oren toe te stoppen, noch om te ontdekken vanwaar deze lasteringen kwamen. Toen de Pelgrim een tijd lang in deze troosteloze toestand had verkeerd, was het hem als hoorde hij een stem van iemand, die voor hem uitliep, zeggende: „Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij”. Wanneer wij de lasteringen van satan, die hij ons in het oor fluistert, houden voor een stem, die opkomt uit ons hart, dan brengt ons dat in grote verwarring. Het lasteren van de Heere is toch het ergste dat wij kunnen bedenken, zodat het hart er smart over heeft. En dat is een bewijs, dat die stem van lastering opkomt uit de hel en niet uit uw hart. Roep in al die kwellingen van satan des te meer tot de Heere om ontferming.

De innerlijke geloofsgemeenschap met de goede Herder van Psalm 23 vervulde zijn ziel met blijdschap en wel om deze redenen: Voor eerst kwam hij hieruit tot de gevolgtrekking, dat andere lieden die de Heere vreesden in deze vallei waren evenals hij. Voorts bemerkte hij, dat God met hen was, ook al waren zij in die donkere troosteloze toestand. En, dacht hij, waarom zou Hij dan niet met mij zijn, al kan ik Hem niet zien wegens al de hindernissen, die deze plaats oplevert! Eindelijk vervulde deze hoop hem met blijdschap, dat hij hen zou kunnen inhalen en dat hij dan gezelschap zou hebben op de weg. De Pelgrim snakt naar gezelschap tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen, om van hart tot hart te spreken van de Heere en van Zijn wegen. Hij ging dus voort en riep degene toe, die voor hem was, maar deze wist niet wat te antwoorden, omdat hij ook geloofde alleen op de weg te zijn. En langzamerhand begon nu de dag aan te breken, zodat de Pelgrim uitriep: „Hij heeft de doodschaduw in de morgenstond veranderd”. De Heere gedenkt aan Zijn verbond en daarom laat Hij het licht opgaan in de duisternis. En dat vloeit voort uit de heerlijke morgenstond van des Heeren opstanding. Hij mag het licht aanschouwen van de Zon der gerechtigheid. Standelijk gaat alles weer geheel anders worden tot bevestiging in de staat der genade om moedig voort te reizen naar het land van des Heeren heerlijkheid.

A.

R. Kok

De Reformatie en het Woord

7.

De Reformatie bracht eerherstel van het Woord van God. Zij leerde de rechtstreekse persoonlijke gemeenschap met Christus en de rechtstreekse toeëigening van het geestelijk en eeuwig heil door het geloof, met verwerping van de kerkelijke hiërarchie, van de verdiensten der heiligen en van de gerechtigheid uit eigen werken. Dit was ook de kern van Luthers prediking. Hij werd niet moede hiervan te getuigen. Aan iets anders had hij geen behoefte. In een preek over Mark. 16 : 1-8 zegt hij: „Wij prediken niet iets nieuws, maar wij prediken altijd door en zonder ophouden van de Man, Die genoemd wordt Jezus Christus, Die is waarachtig God en mens, voor onze zonden gestorven en om onze gerechtigheid opgewekt. En hoewel wij dit altijd door prediken, zo kunnen wij het toch nooit genoeg bevatten. Wij blijven altijd zuigelingen en jonge kinderen, die leren spreken en die nauwelijks halve woorden kunnen maken”. Christus leed aan het kruis voor onze zonden, niet als martelaar, maar als Middelaar. „Daarom zullen wij vóór alle dingen dat lijden van Christus onderscheiden van het lijden van alle andere mensen, niet slechts om der wille van Zijn persoon, daar Hij de eeuwige God is, door Wie hemel en aarde geschapen zijn, doch ook om de oorzaak en het nut of de vrucht, die uit dit lijden volgt, want Hij lijdt

niet voor Zichzelf, maar voor ons, opdat wij daardoor van de zonde en van de dood zouden worden bevrijd”.

In zijn preek merkt hij nog het volgende op: „Mijn heiligheid kan mij van de zondelast of van de dood niet verlossen, maar Hij doet het, waarachtig God en mens, Die een eeuwige en heerlijke zegepraal over zonde, dood en duivel behaald heeft; en deze zegepraal zal de mijne zijn, wanneer ik slechts in Hem geloof en Hem erken als Degene, Die voor mij en alle gelovigen dit heeft tot stand gebracht. Wie dit niet geloven wil, die late het; wij prediken voor hen, die het graag horen en er behoefte aan hebben. Dat zijn zij, die in angst en schrik en vreze zijn en zeggen: ik heb gezondigd, ik heb geen rust noch vrede; want wanneer de duivel iemand aanvecht maakt hij hemel en aarde te eng. Mij plaagt hij soms ook dermate, dat ik niet weet, waar ik blijven moet.... Alzo zullen wij het lijden en sterven en de opstanding van Jezus Christus, almachtig en eeuwig God, onschuldig en rechtvaardig mens, stellen tegen onze zonde en dood.... Christus' opstanding en overwinning van zonde en dood en hel is groter dan hemel en aarde; gij kunt Zijn opstanding en overwinning zo groot niet maken of zij is nog altijd groter”.

Nu is het niet zo, dat Luther zich met een historisch geloof in de gekruisigde en opgewekte Christus tevreden stelt. De functie van de Wet en het werk van de Heilige Geest in de prediking worden door hem niet voorbij gezien. In een preek over Jes. 28 : 10 schrijft hij: „De orde, die de profeten in acht nemen bij hun leer, zullen wij ook heden ten dage handhaven: Eerst wordt de wet gepredikt, gelijk het betaamt; daarna worden de beloften van Christus, Die voor ons aan de wet heeft genoeg gedaan, erbij gevoegd”.

Hij hamerde het er bij de mensen in, dat het met ons en met al onze werken niets, maar dan ook helemaal niets gedaan is; dat er van ons uit geen weg tot God is; dat wij werkelijk hopeloos verloren zijn. Hij deed dat echter niet om de mensen in de put te stoppen en hen tot wanhoop te brengen, maar om zo in hun hart plaats te maken voor het Evangelie van Jezus Christus, aan Wie wij ons met al onze armoede en nood mogen overgeven. In een toelichting op de 17e stelling van het kerkelijk gesprek te Heidelberg (1518) schrijft hij: „Het is duidelijk, dat niet de wanhoop, maar veel eerder de hoop gepredikt wordt, als telkens weer gepredikt wordt dat wij zondaren zijn. Want deze prediking van zonden, of beter gezegd: de kennis der zonde en het geloof, dat deze prediking gelooft, maakt ons ontvankelijk voor de genade. Dan namelijk ontwaakt het verlangen naar genade, als de kennis der zonde aanwezig is. Dan eerst verlangt de zieke medicijn, als hij de ernst van zijn ziekte heeft ingezien. Welnu, evenmin als hij een zieke aanleiding geven om te wanhopen, maar aan sporen om de medicijnen te gebruiken, zo willen wij door onze prediking de mensen niet brengen tot wanhoop, maar prikkelen om te vragen naar de genade van de Heere Jezus Christus”.

Een prachtige samenvatting van de tweezijdige prediking geeft Luther in zijn commentaar op de brief aan de Galaten.

„De ware christelijke leer, zo lezen we, bestaat uit deze twee stukken. In de eerste plaats moet de mens door de prediking van de wet tot de erkenning komen, dat hij een zondaar is, die met geen mogelijkheid ook maar enig goed werk kan doen. Want de wet zegt: gij zijt een kwade boom; daarom zijn al uw gedachten, woorden en werken in strijd met de wil van God. Ge kunt dus de genade niet verdienen met uw werken. Probeert ge het toch, dan maakt ge het kwaad alleen maar erger; want ge kunt, daar ge een kwade boom zijt, alleen maar kwade vruchten voortbrengen, d.w.z. ge kunt niets dan zonde doen. Want „al wat niet uit het geloof geschiedt, is zonde” (Rom. 14 : 23). Daarom: de genade door voorafgaande werken te willen verdienen, dat betekent zoveel als: God door zonden te willen verzoenen. Dat is echter niets anders dan zon-

den op zonden stapelen, God lasteren en Zijn toorn uitdagen.

Wordt de mens door de wet also onderwezen, schrik aangejaagd en verootmoedigd, zo dat hij werkelijk de grootheid van zijn zonde ziet en bij zichzelf geen enkel schimmetje van liefde tot God meer vindt, dan stelt hij God in Zijn Woord in het gelijk en belijdt hij, dat hij de eeuwige dood en de verdoemenis heeft verdiend. Zo is dan het eerste deel der christelijke leer de prediking der boete en der zelfkennis. Maar nu het tweede deel. Dat is dit: Wilt gij behouden worden, weet dan wel, dat ge uw behoud niet door werken kunt tot stand brengen; neen, God heeft Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden, opdat wij zouden leven door Hem (1 Joh. 4 : 9), Die is gekruisigd en gestorven voor u en heeft uw zonden in Zijn lichaam geofferd. Er is geen enkel werk, wat dan ook, dat aan de genade vooraf zou gaan, maar louter toorn, zonde, schrik en de dood. De wet laat ons dus alleen maar de zonde zien, zij jaagt ons heel grote schrik aan en verootmoedigt ons, en zó bereidt zij ons voor tot rechtvaardigmaking en drijft zij ons tot Christus uit. God heeft ons namelijk door Zijn Woord geopenbaard, dat Hij voor ons een genadig Vader wil zijn, Die ons zonder enige verdienste onzerzijds — wij kunnen immers volstrekt niets verdienen! — om niet vergeving der zonden, gerechtigheid en eeuwig leven om Christus' wil schenken wil. Want Hij is een God, Die Zijn gaven schenkt, zonder op enige tegenprestatie te rekenen. En dat is Zijn eer en Zijn majesteit. Bij de werkeiligen kan Hij echter niet aan Zijn eer komen. Die willen de genade en het eeuwige leven niet zo maar van Hem aannemen; zij willen die veel meer met hun werken verdienen en Hem zó Zijn eer en Goddelijke majesteit ontroven. Om deze te kunnen behouden, moet Hij de prediking van de wet laten voorafgaan, opdat zij als een bliksem en donderslag uit de hemel de keiharde harten verschrikke en verbrijzele. Dat is, kort samengevat, onze theologie, met betrekking tot de christelijke gerechtigheid, welke wij stellen tegenover de afschuwelijke en monsterachtige wijze, waarop de sofisten spreken over de verdienste van de mens, die in overeenstemming met Gods wil waardig zou leven, of over de werken, die aan de genade voorafgaan en op de genade volgen".

Luther sprak dus telkens met grote nadruk over de noodzakelijkheid van zelfkennis, schuldgevoel en verbrijzeling van het hart. Wanneer dat realiteit is zal de mens, gelijk Calvijn het zo schoon uitdrukt, met beide ogen zien op 's Heeren barmhartigheid.

„Het Evangelie is dan voor hem", zegt Luther, „als een koeltje in grote zomerhitte. Het is de troost in de benauwdheid des harten, wanneer Gods toorn en eigen zwakheid de ziel verschrikken. Als men verstaat, dat men niet maar een mensenvet, maar Gods wet heeft overtreden, welk een heerlijke troost brengt dan de prediking van de blijde boodschap. En al worden wij ook door muggen, vliegen en allerlei ongedierte gekweld, nl. duivel, wereld en eigen vlees, wij behoeven niet te vrezén. Christus leeft en Hij is een verzoening voor onze zonden".

M. C. Tanis

Naar de CATECHISATIE

33.

De mededeelbare eigenschappen Gods (vervolg).

We spreken van Gods wetenschap, wil en macht. Deze eigenschappen behoren iedere geest wezenlijk toe. En daar God Zelf een allervolmaakste Geest is, zijn deze dus, zoals zij in God zijn, volmaakt, Goddelijk! Ook de mens bezit iets van deze eigenschappen, maar dan als „scheppingsgaven", eindig en beperkt. Hij bezit die, omdat hij is een redelijk, zedelijk schepsel.

We hebben reeds besproken, dat de mens het beeld Gods heeft verloren wat zijn eigenlijke inhoud betreft, n.l. de ware kennis, gerechtigheid en heiligheid, doch dat hij redelijk, zedelijk schepsel is gebleven: mens. Wel is dus zijn verstand verduisterd, zijn wil boos en verkeerd en zijn hartstochten ongeregeld. De functies, zijn vermogens, heeft hij behouden, anders ware de mens geen mens meer te noemen. We hebben ook gezien, dat Gods wetenschap nooit buiten Gods besluit kan omgaan. God weet alle dingen uit kracht van zijn besluit. Dit tegenover het remonstrantisme, dat Gods wetenschap losmaakt van Zijn besluit en zo dus de verkiezing afhankelijk laat zijn van de mens.

Gods wetenschap is volmaakt, God is de Alwetende. Zijn wetenschap gaat over alle dingen. Dit is enerzijds tot schrik voor allen, die God niet kennen en nog zonder God in de wereld zijn. Er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht. De Heere doorgrondt het hart en proeft onze nieren!

Anderzijds strekt Gods alwetendheid tot beemoediging en troost, namelijk voor allen, die God vrezen.

Zij kunnen wel eens donkere tijden beleven en bestrijdingen ondervinden. Maar wanneer het geloof weer mag doorbreken, is het zulk een troost, te weten dat God van alles afweet. Mocht Petrus niet de toevlucht nemen tot de alwetendheid des Heeren aan de oever van de zee van Tiberias, toen hij bedroefd werd en zei: „Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb"? En belijdt de dichter van Psalm 31 niet: „Toen in mijn zielsellende, Uw aangezicht mij kende"? We willen nu stilstaan bij Gods WIL.

Gods wil is Gods vrije zelfbepaling omtrent alle dingen. We kunnen die onderscheiden in een verborgen wil en een geopenbaarde wil. Toch is er maar één wil in God. Maar die ene wil heeft twee ZIJDEN, een verborgen zijde, d.i. Gods eeuwig raadsbesluit, en een geopenbaarde zijde, d.i. de wil des bevels, die Hij ons in Zijn Woord voorschrijft om gedaan te worden.

De verborgen zijde van Gods wil, dus Zijn eeuwig raadsbesluit, is niemand bekend, of God Zelf moet die in Zijn werken naar buiten openbaar maken. Gods kind wordt wel eens teruggedleid naar de eeuwige verkiezende liefde Gods en roept dan in verwondering en aanbidding uit: Wat heeft U bewogen, o God, om naar zulk een ellendig en verwerpelijk zondaar om te zien?

Anderzijds betuigt de Heere bij monde van Mozes in Deut. 29 : 29: „De verborgen dingen zijn voor de Heere, onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet".

Op die geopenbaarde wil des bevels wijst ook de bede van het gebed des Heeren: „Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde".

De verborgen wil geschiedt altijd, want: „God werkt alle dingen naar Zijn raad". „Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen", Jes. 46 : 10.

Wel wordt het de bede van Gods kind ten opzichte van de verborgen wil, om met die ondoorgrondelijke wil verenigd te worden, onder die wil te buigen en „stil te berusten in Zijn beleid".

Gods geopenbaarde wil moet dus gedaan worden. God schrijft die voor in Zijn Woord en Wet, namelijk hoe Hij gekend, gevreesd en gediend wil worden. Dat heeft God Zelf bepaald, dat maakt dus God Zelf uit en niet de mens. Dit wil de mens wel in zijn blindheid en dwaasheid. Dan moet God Zich aanpassen aan hoe de mens denkt en wil God te dienen en zalig te worden. Dit is eigenwillige godsdienst. Daarvan zit de mens van onzettijd vol. Hoe wordt thans Gods onveranderlijk Woord verdraaid en verkracht, van Zijn Goddelijkheid beroofd door de moderne Schriftkritiek, waarop we al eerder gewezen hebben en ook anderen deden. En dit is noodzakelijk. Want onze kinderen worden op de scholen er met de neus opgedrukt. Denk aan Gen. 2 en 3 o.m. En Gods wet?

O zeker, de ceremoniële en burgerlijke wetten van Israëls erediens behoeven wij niet meer te onderhouden, omdat zij door Christus vervuld zijn. Teruggrijpen naar dezelve zou verloocheining zijn van Christus' volbracht Middelaarswerk. Toch zijn zij ons in het Oude Testament bewaard, maar om daaruit te zien de grootheid en de heerlijkheid van Zijn Persoon en werk. Het Oude Testament is vol van Christus! Maar daartoe moet de mens verlichte ogen des verstands krijgen om te zien en op te merken.

Maar de zedewet, de tien geboden, is altyddurend en geldt voor een ieder. Zij blijft de kenbron voor onze ellende-kennis en leefregel der dankbaarheid voor Gods kinderen.

Velen zetten nu de wet opzij. Zij wordt zelfs in vele kerken niet meer voorgelezen. Men leest de hoofdsom van de wet. Maar de catechismus zegt heel duidelijk, dat de wetscherpelijk moet gepredikt worden. Men wil hier echter niet meer aan. Men redeneert: de wet is vervuld door Christus. Wie nog vasthoudt aan de wet, is „wettisch". Daarom kan men rustig op zondag reizen en arbeid verrichten!

Zeker, de wet der tien geboden is door Christus vervuld. Maar daarmee is zij nu niet opzij gezet en afgeschaft.

We kunnen door de onderhouding der wet niet zalig worden, gerechtvaardigd worden. Dat laat de Romeiner- en Galaterbrief wel duidelijk zien. Rom. 3 : 28: „Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet". Toch zoekt de mens dit wel te bewerken, d.w.z. door de werken der wet. In dit opzicht is er nog heel wat „wetticisme". Daarom moet Gods kind „sterven aan de wet, door de wet". Maar dan wordt die wet een „liefdewet". Ps. 119: „Hoe lief heb ik Uw wet". En Paulus schrijft in Rom. 7 : 22: „Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens".

Welnu, daarom wordt het de bede van ieder, die Gods wil, in Zijn Woord en Wet geopenbaard, lief krijgt:

Leer mij naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;
Neig mijn hart en voeg het saam
Tot de vrees van Uwe Naam.

Is dit ook uw levensbede geworden?
R'dam-West

v. L.

ATTENTIE

DE BEDOELING

Een nieuwe rubriek onder het opschrift „ATTENTIE" vraagt thans uw aandacht. U vraagt naar de bedoeling? Ik dacht, dat het opschrift voldoende zegt. Zo nu en dan willen wij attenderen op dingen, die in het kerkelijk en godsdienstig leven plaats vinden, en die ons allen oproepen nauwkeurig toe te zien, dat het pand van de oude gereformeerde waarheid niet verloren zal gaan. Vooral onze tijd roept ons op om attent te zijn. Hoevele eenvoudigen zijn onkundig, en worden onkundig gehouden ten opzichte van die dingen, die het kerkelijk leven beroeren en de waarheid afknabbelen. Te gemakkelijk wordt ook vaak gezegd: „Ik ben maar blij, dat ik alles niet weet, ik bemoei me er maar niet mee", want al is dat wel het gemakkelijkst, de eis der Schrift ligt anders. De Heere wil, dat we attent zijn, vooral als het gaat om de waarheid.

In Jes. 58 lezen wij: „Roep uit de keel, houd niet in, verhef uw stem als een bazuin en verkondig Mijn volk hun overtreding, en het huis Jakobs hun zonden". Toen Sisera het volk van Israël benauwde, trok zelfs een vrouw, Debora, op om de vijand te slaan, en tot die voorname stam Ruben klonk het verwijt: „Waarom bleef gij zitten tussen de stallen om te horen de blatingen der kudden? De gedeelten van Ruben hadden grote onderzoekingen des harten". Ruben sprak wel veel, maar deed tenslotte niets!

Laten wij proberen u het optrekken van de vijandelijke legers tegen de waarheid te laten zien. Ook die zich zo bedekt opstellen, en dan zien wij de vijand ver af, maar ook o zo dicht nabij. Dan zullen wij die vijand zelfs

moeten ontdekken in eigen hart.

In geheel de opzet van deze rubriek hopen wij ook te kunnen voldoen aan het verzoek van vele lezers om ook belangrijk kerknieuws in ons blad te vermelden.

GEZANGEN IN DE KERK?

Eén der oorzaken van de afscheiding in 1834 was de strijd om de gezangen. Naar het schijnt is er nu weer een nieuwe strijd op komst, want u hebt het kunnen lezen in de dagbladen: „Chr. Ger. vragen meer gezangen”. De classis Amsterdam heeft namelijk besloten twee verzoeken aan de generale synode te doen tot uitbreiding van de gezangenbundel. De classis vraagt meer berijmde schriftgedeelten en gezangen, die geen direkte berijming van schriftgedeelten zijn. Bij berijmde schriftgedeelten worden in het voorstel als voorbeelden genoemd: „Daar is uit 's werelds duistere wolken” (Jes. 9); „De dorre vlakten der woestijnen” (Jes. 35) en „Wie heeft op aard' de prediking geloofd” (Jes. 53).

In het tweede voorstel vraagt de classis de mogelijkheid te overwegen om gezangen, die wel geen directe berijming van schriftgedeelten zijn, maar de heilsopenbaring, waar deze in het Oude Testament nog duister, maar in het Nieuwe Testament zeer klaar is (N.B.G. art. 9) beter dan de psalmen kunnen bezingen, voor gebruik in de eredienst toe te laten, opdat de kerk van Christus niet langer verhinderd zij, de naam van haar Heere Jezus in haar lied te noemen.

Zo gaan we steeds toch vooruit. Een spontaan geestelijk leven schijnt er op eenmaal in de kerken op te bloeien. De nieuwe liturgie mag er zijn, u weet wel van zitten, staan, staan, zitten. Zitten als de Koning der koningen wordt aangesproken, maar staan als een mens, die ambtsdrager mag zijn, binnenkomt, en dan de nieuwe vertaling, die zo vlot loopt, 't ritmisch zingen, en straks de nieuwe psalmberijming en de uitbreiding van de zo pas genoemde gezangen. Wat zullen de kerken straks vol worden als het oude straklijnige voorgoed zal zijn weggedaan.

Zouden wij hier niet moeten attenderen op een duidelijke openbaring van de geest van onze tijd? Een geest van oppervlakkigheid en vormelijkheid, waarbij vaak woorden worden gesproken van de zaken, maar waarbij de zaken van de woorden op de achtergrond worden gesteld.

Zo lees ik in de instructie van de classis Amsterdam: „Opdat de kerk van Christus niet langer verhinderd zij de naam van haar Heere Jezus Christus in haar lied te noemen”. Benadrukt wordt hier dus het noemen van de Naam. Ik denk in dit verband aan een uitspraak van een oud-hoogleraar: „Een prediker kan in zijn predikatie wel honderd maal de naam van Jezus noemen, en dat in de kern van de prediking niets van Jezus gevonden wordt, terwijl anderzijds een prediker, die de naam van Jezus niet noemt, volop een echte Christus-prediker kan zijn”. Wij kennen dan ook in onze catechismus de strofe: „Ofschoon zij met de mond in Hem roemen”....

Terecht is dan ook opgemerkt, dat onze oud-testamentische psalmen volop Christus- of Messiaanse psalmen genoemd kunnen worden; wat dat betreft leeft de kerk heus niet in een „vrijwillige armoede” als zij in oud-testamentische klanken de schoonheid van haar Koning en Zaligmaker bezingen mag. Daarbij komt, dat de kerk in de psalmen vindt, wat nog rijker is, namelijk de in en door Christus verzoende gemeenschap met God! Zo heeft men de psalmen wel Christocentrisch-Theologisch genoemd, d.w.z. juist de psalmen wijzen ons in Christus de weg tot de verzoende gemeenschap met God! Dat is de diep geestelijke inslag van onze psalmen, waar het naar God bedroefde zondaarshart dan ook zijn zielsvertolking in vinden mag. Helaas hebben honderden, ja duizenden genoeg aan het zingend noemen van, en zingend roemen in de naam van Jezus, terwijl de verzoende gemeenschap met God niet wordt gezocht, en de verborgen gemeenschap met God niet wordt gekend.

De geschiedenis heeft daarom reeds bewezen,

dat de roep om gezangen voortkomt uit een geest van oppervlakkigheid en vormelijkheid, en vandaag aan de dag is het tevens een gecamoeleerd middel om het ritmisch en vlugge kerkgezag in de hand te werken, en de kerkgang van de eenvoudigen nog onmogelijker te maken.

OORLOG OM DE VREDE

Daar wordt nogal gesproken over de oorlog in Vietnam. In de dagbladen, op de preekstoel, tot zelfs op de Synodale vergaderingen toe. Inmiddels kwam van de (synodale) gereformeerden een vredesoffensief tot verzoening met de vrijgemaakt gereformeerden. Dit vredesoffensief dreigt echter in „bloed en tranen” onder te gaan. Wat een felle verwijten worden op deze kerkelijke vergaderingen gehoord. 't Gekletter van de wapenen is niet van de lucht, en dat allemaal om de vrede. Bidt om de vrede van Jeruzalem, en inmiddels wordt de één na de ander geschorst, 't leven ondragelijk gemaakt. 't Woord „honden” is reeds gevallen en de Chr. Ger., die reeds jaren, door middel van samenspreking, de vrede proberen te zoeken, worden als een satanische centropartij buiten gevecht gesteld, omdat zij gemeenschap zoeken met hen, die avondmaalgangers vervolgen....

't Klinkt haast ironisch, dat op deze synodale vergaderingen ook nog gesproken werd over een z.g.n. vredesweek, met een uitgesproken „vredesavond”, maar daar kwamen ook al weer verschillende wapenen aan te pas. Ik dacht zo, als de Vietnamezen wisten van al dat oorlog voeren in de kerken, waar meer slachtoffers vallen dan op de slagvelden, dat ze beter een „vredesavond” in Vietnam konden uitschrijven, opdat de kerken van Nederland zouden luisteren naar Gods stem: „Hoor de roede en wie ze besteld heeft”.

KERKDIENTEN MET GLAASJES RANJA

Wonderlijke dingen kan men soms lezen. Zo las ik in één van de dagbladen over een persoon, die de gewone kerkdiensten watsaai en duf vond, en daarin graag verandering zag gebracht. Zo zag hij graag een doopdienst met allemaal kinderen aan één tafel. Vóór de doop eerst een glaasje ranja, dan een korte vertelling over schepping en geboorte, en ná de doop het zingen van: lang zal het kindje leven.... U vindt dat spotten, zegt ge? Nu dat is ook zo. Maar dat dit leeft bij welkenkende mensen, dat is een symptoom, dat is een teken van de vervlakking van het godsdienstig geestelijk leven van onze tijd. Wij spreken dan maar niet over de roep om z.g.n. „open avondmaalstafels”, over de dreigende (...0 houding van een groep jongeren, die zelfs doordringen tot de synodale vergaderingen met de „eis”: wij willen avondmaal vieren zonder belijdenis, enz., over kinderen, die in de kerk de z.g.n. voorbede van een briefje moeten aflezen. Al deze dingen roepen ons toe: Wees attent en bewaar het pand u toebetrouwd.

M. Baan

EMANUELS ONDERTROUW

8.

De bruid heeft eerst in een brief een vriendin deelgenoot gemaakt van haar blijdschap. Toen zij in een droeve toestand geraakte, schreef zij haar vriendin weer. Deze antwoordde in een brief vol onderwijs en vermaan. Deze brief miste zijn uitwerking niet. De bruid schreef aan haar vriendin terug. Zij deelde daarin haar voornemen mee om ook aan Emanuel een brief te schrijven. Deze brief, de vijfde, volgt nu.

Allerbeminnelijkste Emanuel, Nademaal het U behaagt Uw gezanten te zenden in deze verre afgelegen hoek der wereld tot de allermiserabelste en oneerlijkste families, om aldaar op te zoeken één, waarmede Gij Uzelf wilt ondertrouwen. Het is dan geweest, dat ik na lang verloop van tijd (zonder betamelijk acht te geven op zo goede boodschap) ten laatste zo ver geraakt ben, dat ik

(indien ik mij niet bedrieg) mij bevind één van de allerellendigste, arme, mismaaktste, schuldigste en onbekwaamste te zijn. En dat ik U in alle opzicht ten hoogste van node heb. En ook heb ik uit de beschrijving van Uw Persoon, staat en afkomst zo veel genegenheid tot U ontvangen, dat ik wenste en wens alsnog Uw bruid te mogen worden. En dat om U tot een eigendom te mogen zijn en om door U van al mijn schuld bevrijd, van al mijn ongelooft verlost, van al mijn onreinheid afgewassen, van al mijn ellende genezen en om tot een bekwame bruid voor U gemaakt te worden.

En zo mij niet anders bewust is, heb ik dat hartelijk begeerd en al de kondities toegestemd en daarop geloofd, dat het huwelijk gesloten was. Maar naderhand bevindende, wat ik mij had voorgesteld, ben ik de waarheid van deze ondertrouw gaan bedenken, gelijk ook mijn geloof, begeerten en alles, waardoor ik in grote vrees geraakt ben, hetwelk ik iemand bekend gemaakt heb. Deze heeft mij bericht, dat het gemis van dat van mij voorgestelde en gewenste geenszins de zekerheid van dit huwelijk verzwakte. Door welk bericht mijn vrees wel een weinig verminderd en mijn hoop verwakkerd is. Maar toch blijven er nog veel bekommelingen over. En dewijl het alleen aan U staat, o beminlijke Emanuel, om mijn hart van deze twijfelingen te ontheffen, zo is bij deze het ootmoedig verzoek, dat het U (om de overvloedige goedheid die in U is) gunstiglijk behage, al mijn misdragingen niet te gedenken en mij zodanig bewijs te doen toekomen, waardoor ik mij van mijn oprechte genegenheid tot U (indien ik tenminste oprecht ben) en van Uw genegenheid tot mij vrijmoediglijk mag vergewissen en alsdan in Uw trouwbeloften zekerlijk berusten. En laat mij toch uit Uw koninklijke geneeswinkel, tafel, wapenhuis en kabinet zo veel balsem, spijs, wapens, goud en sieraad toekomen, dat ik steeds zo al hinkende niet behoef te gaan, noch zo menigmaal van slaphartigheid niet behoef te bezwijken noch zo veelszins de vijand niet meer blohartig te ontlopen, noch ergens anders noodzaak schijn te moeten gaan bedelen, noch ook niet langer in mijn schaamte behoef te gaan nederzitten. Maar dat ik als één, die vaardig te voet, gesterkt in het hart, beveiligd voor de strijd, voorzien van goud, en bekleed met sieraad mag ondervinden en betonen, dat ik in waarheid geworden ben Uw ondertrouwde bruid en dat ik U alleen aanhang, volg en opwacht.

Het is waar, dat dit verzoek zeer groot is en dat ik het tegendeel verdiend heb. Maar wetende, dat het koninklijk is koninklijke weldaden te vergunnen en dat Ge betuigt lust te hebben om naar de overvloed van Uw alles overklimmende goedheid, geheel onwaardigen dus gelukkig te maken, zo heb ik vrijheid gebruikt om dit alles te begeren, dewijl er grond van hoop is om dat alles te verwachten.

Eindigende wens ik, dat uit dit uitnemend huwelijk U, o gezegende Emanuel, veel kinderen mogen geteeld worden, opdat Uw eer en geslacht groot worden op de aarde en Uw roem bevestigd blijve in de hemelen. En zo blijf ik Uw

Geheel eigene en alleszins verplichte.

B.

KERKNIEUWS

Ds. M. BAAN

Ds. Baan schreef ons het volgende: Met mijn gezondheid gaat het gelukkig goed. Straks hoop ik weer eens een keer voor te gaan in m'n gemeente. We verheugen ons over de aanvankelijke herstelling en hopen van harte, dat de Heere ook verder alles wel maakt. Elders in dit nummer vindt u weer een artikel van de hand van Ds. Baan.

B.

VERKRIJGBAAR:

PREKEN VOOR UW BANDRECORDER!

B.v.: Preken van Ds. M. C. Tanis van Barendrecht; Ds. H. van Leeuwen van Rotterdam-West; wijlen Ds. F. Bakker; wijlen Ds. W. F. Laman; Ds. J. C. van Ravenswaay van Arnhem; Ds. P. den Butter van Bunschoten; en anderen. Uitstekende kwaliteit banden! Alles op gewenste snelheid en spoeldiameter. Belt u even 010-158926!